

SÚDNA RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

II volebné obdobie

349

UZNESENIE SÚDNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

zo dňa 16. septembra 2008

k prerokovaniu komplexného materiálu týkajúceho sa ďalšieho rozvoja súdnictva v Slovenskej republike do roku 2010, vrátane zhodnotenia súčasného stavu

Súdna rada Slovenskej republiky

po prerokovaní materiálu Ministerstva spravodlivosti SR č. 20317/2008-10 Návrh komplexného materiálu týkajúceho sa ďalšieho rozvoja súdnictva v Slovenskej republike do roku 2010, vrátane zhodnotenia súčasného stavu, ktorého prerokovanie bolo vo vláde prerušené, prijala na svojom zasadnutí dňa 16. septembra 2008 nasledovné stanovisko:

zásadnou koncepčnou požiadavkou v záujme zabezpečenia žiaduceho postavenia súdnej moci vo vzťahu k ostatným orgánom verejnej moci je posilňovanie postavenia Súdnej rady SR, ktorá v zmysle Ústavy SR reprezentuje nezávislosť súdnej moci od ostatných orgánov verejnej moci. Naplnenie tohto ústavného postavenia si vyžaduje rozšírenie kompetencií Súdnej rady Slovenskej republiky v personálnej oblasti, v otázke menovania a odvolávania predsedov a podpredsedov súdov a pri určovaní počtu sudcov potrebných na zabezpečenie výkonu súdnictva Slovenskej republiky. Zároveň sa žiada určiť odmeňovanie členov súdnej rady za výkon ústavnej funkcie v Súdnej rade SR, ako je to u ostatných ústavných činiteľov.

Je potrebné v rámci rozpočtového procesu legislatívnou úpravou zabezpečiť samostatnú rozpočtovú kapitolu Súdnej rady SR s tým, aby Súdna rada SR predkladala NR SR návrh rozpočtov justície ako celku a niesla zodpovednosť za jeho realizáciu. Zároveň je potrebné adekvátne personálne odborne zabezpečiť Kanceláriu Súdnej rady SR na realizáciu jej ústavných kompetencií.

V oblasti sudcovskej samosprávy súdna rada navrhuje, aby sa ponechali doterajšie kompetencie sudcovských rád, avšak je potrebné zaviesť úpravu zodpovednosti sudcovských rád za nesprávne rozhodnutia s

negatívnym dopadom na správu súdu a výkon súdnictva, ktoré by posudzovala Súdna rada SR.

Pre komplexnosť materiálu Súdna rada odporúča materiál doplniť o:

- jasné vymedzenie dôvodov na dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu
- vymedzenie zodpovednosti za škodu pri výkone súdnictva iba pri preukázaní úmyselného zavinenia
- riešenie otázok v oblastiach zmien úpravy dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu, podávania majetkových priznaní, úpravy zloženia disciplinárnych senátov, zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone funkcie, ako aj ďalších navrhovaných legislatívnych úprav
- o analýzu činnosti Špeciálneho súdu a Najvyššieho súdu SR
- upresniť analýzu činnosti vojenských súdov podľa kritérií hodnotenia ostatných súdov.

Pri úprave zloženia disciplinárnych senátov je potrebné vychádzať z Odporúčania (94) 12 prijaté výborom Rady Európy z 13.10.04 zloženie disciplinárnych senátov, čl. VI tak, aby odvolacie disciplinárne senáty boli zložené len zo sudcov Najvyššieho súdu SR.

Materiál je potrebné doplniť o jasné vymedzenie disciplinárnych deliktov s vypustením pojmu svojvôľa (nie je možné ho jasne definovať a je veľmi ľahko zneužitelný) a jasne definovať disciplinárny delikt ako úmyselné protiprávne konanie podľa princípov trestného práva.

Súdna rada SR upozorňuje, že zabezpečenie činnosti súdnictva SR nevyhnutne vyžaduje finančné nároky na štátny rozpočet. Pre výkon súdnictva je potrebné vytvoriť materiálne podmienky pre výkon súdnictva, zvýšenie finančného krytia najmä pokiaľ ide o riešenie otázok budov súdov. Akútne je riešenie budovy Najvyššieho súdu SR a budovy súdov sídliačich v Košiciach, ako aj dokončenie rekonštrukcie na Krajskom súde v Prešove. Za najpriaznivejšiu alternatívu súdna rada považuje bezodplatný prevod správy budovy pre Najvyšší súd SR s tým, že v ďalších rokoch by boli potrebné kapitálové náklady na rekonštrukciu budovy. Ostatné alternatívy sú nákladnejšie (výstavba novej budovy cca 600 mil. Sk, nájom budovy cca 27 mil. ročne).

Súdna rada SR považuje za potrebné s dôvodnou požiadavkou navýšenia počtu sudcov upozorniť aj na potrebu navýšenia počtu osôb, ktoré participujú na výkone súdnictva – asistentov sudcov, vyšších úradníkov a ostatný pomocný personál. Podľa názoru Súdnej rady SR túto otázku je vhodné ucelene riešiť prípravou osobitného zákona o štátnej službe v justícii.

Súdna rada SR konštatuje, že zafarženie sudcov NS SR je mimoriadne vysoké. Od roku 2005 sa nápad takmer zdvojnásobil, pričom počet sudcov ostal ten istý a preto Súdna rada SR považuje za dôvodnú požiadavku, na ktorú viackrát poukázala, zabezpečiť asistentov sudcov.

Súdna rada SR poukazuje na dlhodobý a pretrvávajúci problém realizácie prechodu najkvalitnejších sudcov na súdy vyššieho stupňa, pretože nie sú vytvorené dostatočné podmienky a motivačné stimuly.

Súdna rada SR považuje za vhodné upraviť paušálne náhrady sudcov obdobne ako je to u sudcov Ústavného súdu SR a poslancov Národnej rady SR.

Z hľadiska zachovania princípu rovnosti moci v právnom štáte súdna rada navrhuje doplniť materiál o to, aby nástupný plat sudcov okresných súdov bol na úrovni nástupného platu poslancov Národnej rady SR. Súdna rada zotrváva na svojom stanovisku a naďalej upozorňuje na potrebu odstránenia diskriminačného odmeňovania a ostatných zvýhodnení medzi sudcami špeciálneho súdu v porovnaní so sudcami ostatných súdov (platy a ďalšie naturálne pôžitky).

Pokiaľ sa v materiáli naznačuje možnosť zavedenia dočasného sudcovského mandátu, súdna rada navrhuje ponechať doterajší právny stav.

Súdna rada SR poukazuje na to, že navrhovaný revízny princíp v dovolacom konaní môže v konečnom dôsledku viesť k spomaleniu konania. Reálne hrozí nerešpektovanie ústavného práva občana na včasné súdne rozhodnutie a porušenie práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach. Doterajšiu úpravu dovolacieho konania považuje Súdna rada SR za postačujúcu.

V časti materiálu dotýkajúcej sa vnútorných revízií súdov SR považuje súdna rada za potrebné zmeniť znenie materiálu tak, že doterajší stav revíznych činností považuje za vhodný.

Výsledky revízie by sa mali prejavíť v dôslednej realizácii prijatých opatrení na odstránenie nedostatkov. Súdna rada SR považuje za potrebné zdôrazniť, že navrhované zameranie revízií na kvalitu rozhodovacej činnosti považuje súdna rada za neakceptovateľné, pretože kvalita sudcov sa má posudzovať na základe výsledkov rozhodovania o riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkoch. Z poznatkov súdnej rady vyplýva, že doterajšia právna úprava je vyhovujúca a potrebná.

K časti uvedenej v bode

4.3. „Opatrenia v oblasti kvality sudcov a súdnych rozhodnutí“ považuje Súdna rada SR doplniť v nasledovnom smere:

Súdna rada SR pokladá opatrenia navrhované v predloženom materiály v bode 4.3 za relevantné, pričom oblasť vzdelávania sudcov a súdnych úradníkov je navyše vhodné rozpracovať nasledovne:

Ďalej nahradíť odsek druhý a štvrtý a pokračovať v texte nasledovne: „Za rozhodujúce opatrenie v tomto bode považujeme samotné vzdelávanie sudcov a súdnych úradníkov, ktoré na zodpovedajúcej úrovni zabezpečuje Justičná akadémia na základe rozhodnutí relevantných subjektov (Súdnej rady SR a Rady Justičnej akadémie). V tomto kontexte by názov bodu 4.3. mal byť doplnený na

„Opatrenia v oblasti kvality sudcov, súdnych rozhodnutí a vzdelávania“.

Za základnú prioritu považujeme konkrétne opatrenia zamerané na ciele vzdelávanie s výhľadovou perspektívou aj na dlhšie časové obdobie a zamerané na ďalšie profilovanie osobnosti sudcu, ktorý ako ústavný činiteľ musí napĺňať očakávania spoločnosti smerom k spravodlivému a nezávislému súdnemu rozhodovaniu.

Východiskom opatrení zvyšujúcich kvalitu sudcov a súdnych rozhodnutí v kontexte ich vzdelávania by malo byť akceptované vedomie a myslenie nielen sudcov v tom, že okrem toho, že sú národnými sudcami svojho štátu, sú aj sudcami Európskej únie, ktorej záväzné právne akty sú povinný vo svojich rozhodnutiach aplikovať. Navyše mnohé medzinárodné zmluvy majú v súlade

s článkom 7 ods. 5 Ústavy SR prednosť pred zákonmi. V tomto smere osobitné postavenie má uplatňovanie Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Odborným garantom celého vzdelávacieho procesu justičnej obce musí byť Rada Justičnej akadémie.

Rôzne formy vzdelávania sudcov, justičných čakatelov a súdnych úradníkov zabezpečuje Justičná akadémia. Vzdelávanie sudcov a súdnych úradníkov musí vychádzať z obsahovej náplne vzdelávania schválenej Súdnu radou po dohode s ministrom spravodlivosti na dlhšie časové obdobie než jeden rok. Rada Justičnej akadémie musí dôsledne zabezpečovať obsahovú náplň vzdelávania sudcov, ktorú premieta do ročných akademických plánov.

Vzhľadom k znovu oživeniu inštitútu justičného čakatela v blízkej budúcnosti bude potrebné diferencovať proces vzdelávania súdneho úradníka, ktorý sa bude zúčastňovať celoživotného vzdelávania od prípravného vzdelávania justičného čakatela, ktorého vyvrcholením bude vykonanie odbornej justičnej skúšky. Až znovu oživením inštitútu justičného čakatela ako poslednej cieľovej skupiny nastanú predpoklady pre dôsledné plnenie úloh vyplývajúcich zo zákona o Justičnej akadémii.

Celoživotné vzdelávanie sudcov bude pokračovať v súlade s koncepciou vzdelávania prijatou Radou Justičnej akadémie (napr. rozlíšenie vzdelávania funkčne mladších sudcov od starších sudcov a pod.).

Celoživotné vzdelávanie sudcov je potrebné zamerať najmä na:

- ich postavenie ako subjektov súdnej moci, ktorej podstatou je tiež sudcovské tvorba práva, uplatňovanie právnych princípov v nadväznosti na výklad právnych predpisov v súlade s ústavou,
- kultiváciu osobnosti sudcu s dôrazom na rast jeho osobnosti, v snahe zvýšiť prestíž sudcovského stavu (orientovať vzdelávanie na etiku sudcu, etiku v práve, psychológiu osobnosti, komunikáciu s verejnosťou osobitne s médiami a pod.) a
- súdno-aplikačné problémy podľa jednotlivých právnych odvetví s osobitným zameraním na právo Európskej únie.

Celoživotné vzdelávanie súdnych úradníkov je nutné zamerať na osvojenie si zručností potrebných na riadny výkon ich právomocí zverený právnymi predpismi v súlade s aktuálnou aplikačnou praxou.

Vzdelávanie sudcov, súdnych úradníkov, v budúcnosti aj justičných čakatelov je potrebné doplniť aj o oblasť efektívneho využívania počítačovej techniky a internetu so zameraním najmä na prácu s právnickým softvérom a internetom (vyhľadávanie právnych predpisov, vrátane medzinárodných zmlúv a právnych aktov EÚ, rozhodnutí súdov a iných informácií relevantných pre rozhodovaciu činnosť).

V rámci vzdelávania je nutné rozvíjať aj nedostatočné schopnosti pracovníkov justície v oblasti efektívneho využitia počítačovej techniky, dostupného právnického softvéru a internetu pri bežnej aplikačnej praxi (potreba systematického vzdelávania v oblasti). Výhľadovo u administratívnych pracovníkov je dôvodné zaviesť povinnosť absolvovania školenia na získanie ECDL certifikátu.

Významným faktorom je tiež dôsledné sledovanie plnenie zákonnej povinnosti sudcu vzdelávať sa, najmä prostredníctvom zavedenia určitého minimálneho počtu hodín (resp. počtu vzdelávacích akcií), ktoré by bol sudca povinný absolvovať na vzdelávacích aktivitách organizovaných justičnou akadémiou. Účasť sudcov na vzdelávacích aktivitách musí byť zverejňovaná na internetovom portáli Justičnej akadémie. Následne je nutné podmieniť kariérny postup sudcu vyhodnotením jeho účasti na aktivitách akadémie, vrátane jeho pôsobenia ako externého člena pedagogického zboru.“

Overovateľ:
JUDr. Mária Usačevová

JUDr. Viera Petříková
p o d p r e d s e d a
Súdnej rady Slovenskej republiky